

oče Blaž Kotnik. Nenadno ga je Bog poklical nekaj nad 60 let starega v rajsko spomlad. — Naši sadjarji se pridno gibljejo in skušajo preprečiti raznim zajedavcem cvetja in sadja njihovo kvarno delo. Na belo nedeljo nam je praktično pokazal g. Turnšek iz Celja, kako je treba uporabljati garkon. Našli smo v listih naših sadovnjakov obilo škodljivega mrčesa. Pred kratkim je bilo čitati v časopisju o nekakšni podpori za uničevanje mrčesa. Sedaj je stvar utihnila. Morda je mrčes uničil podporo.

Pameče pri Slovenjgradcu. Likvidirane so bivše občine Vrhe, Sele, Št. Janž in Pameče, in ustanovljena je nova občina Pameče, kateri načeluje g. ing. Vrhnjak Vinko, inteligent in kmetovalec, pristno slovenske in kršćanske izisli. Pred meseci si je v svoj dom privedel novo gospodinjstvo v osebi naše vzorne učiteljice Marice Ferenčakove, neumorne prosvetne delavke. Želimo jima stotisoč sreč! — Tukajšnji gasilci se pridno gibljejo. Pripravljajo »Miklovo Zalo«, kjer nastopi nad 40 igralcev. — V pustnem času ni nobena naših deklet imela sreče stopiti v zakonski stan. Sedaj bo gđ. Uršej Veronika, po domače Sp. Kavdekova, imela prva pogum stopiti na novo pot življenja ob strani bivšega dolgoletnega cerkvenega ključarja na Kronske gori. Obilo sreč!

Iz laškega okraja. Zadnjič sem poročal, da je proračun okrajnega cestnega odbora povišan od 15 na 43% za prihodnje proračunsko leto. Na seji okrajnega cestnega odbora, ki se je vršila dne 30. marca, se je proračun znižal in seveda tudi doklade od prej predvidenih 43 na 25%, kar pa je seveda v primeri z lanskim še vedno povišanje, čeprav manjše, kakor je bilo prvotno namenjeno. Zakon daje davkoplačevalcem pravico, da v določenem roku, ko je proračun razporejen davkoplačevalcem na vpogled, zoper istega ali pa samo zoper posamezne postavke ugovarjajo in stavijo svoje pripombe. V jeseni, ko prejmemo od davčne uprave položnice, ne pomagamo nič, ako kdo robanti zoper prevelike davke; treba je pravočasno in pravilno ugovarjati. Kakor za cestne doklade, velja isto tudi za občinske doklade. Tudi pri občinskih proračunih smejo davkoplačevalci ugovarjati in staviti pripombe; seveda je po novem zakonu rok za to precej kratek, samo pet dni po razgrnitvi pro-

računa. V cestnem proračunu je večja postavka za preložitve ceste Mišji dol — Rimske toplice, kakor tudi za mostove na isti cesti, nadalje gradnja mostu na cesti Sv. Marjeta — Hrastnik, razširitev ceste Celje — Laško, prestavitve ceste v Trbovljah. Gotovo je v okraju še mnogo javnih del potrebnih, ako bi bilo denarja.

Krško ob Savi. V nedeljo dne 22. aprila, ko ebhamo vnanje praznovanje praznika varstva sv. Jožefa, je v cerkvi sv. Jožefa na Trški gori običajna vsakoletna služba božja in sicer ob 11. uri dopoldne.

Buče. Poročila sta se dne 8. aprila t. l. vrl mladenič Franc Smodila, posestnik na Vranski gori, in Marija Sinkovič, članica tukajšnje dekliške Marijine družbe. Obilo sreč!

Splošna brezposelnost

je znatno pomnožila vrste onih temnih prikazni, ki jim nič ni sveto ter z vlemi in tatvinami prinašajo strah in siromaštvo. Pomisli, če nimaš morda stvari, ki ti jih lahko vlomilci odneso ali vsaj poškodujejo. In kako bo, ako teh stvari ne dobiš nikdar več nazaj in zanje nikjer nikakega nadomestila ali povračila?

Zato ravnaj pač pametneje, če se zoper vlomsko tatvino zavaruješ pri naši domači Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Za majhno premijo imaš potem polno gotovost, da ti vlomilci in tatovi ne morejo povzročiti znatnejše škode.

Razveljavljene občinske volitve.

Gomilsko.

Upravno sodišče v Celju je izdalo sledečo odločbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 15. oktobra 1933 vršile v občini Gomilsko, okraj celjski, se je v volivnem imeniku vpisani Cizaj Franc, šofer v Grajski vasi, dne 22. oktobra 1933, torej v odprtem roku osmih dni po dnevu volitev, pritožil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po par. 50 zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožbi se ugodi in se razveljavijo občinske volitve radi nepravilnega postopanja volivnega odbora s tem, da se morajo po par. 50 odstavka 5 zakona o občinah v mesecu dni od dneva prejema te odločbe vršiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi:

Na pritožbo zgoraj imenovanega je upravno sodišče po pregledu pritožbe in vseh volivnih spisov ugotovilo, da so se pri volitvah za občinski odbor zgoraj navedene občine dogodile sledeče bistvene nepravilnosti:

I. Za predsednika volivnega odbora je bil od okrajnega načelstva postavljen Zemljič B., ki ni volivni upravljenec občine Gomilsko. S tem je prekršen predpis par. 6 zakona o občinah, ki izrečno odreja, da se predsedniki volivnih odborov postavijo izmed pismenih volivcev dotične občine.

II. Nadalje trdi pritožitelj, da je bil Muhovic Ivan, predstavnik Rančigajevje liste, že ob devetih neupravičeno odstranjen iz volivnega lokala.

Predstavnik Muhovic v svoji izjavi trdi, da je bil odstranjen zaradi sledečega dogodka: Predsednik volivnega odbora je vprašal volivce: »Za katero listo glasujete, za državno ali proti?« Na moje vprašanje, zakaj stavi tako vprašanje, saj sta vendar obe listi od sodišča potrjeni in torej nobena ni protidržavna, in ko sem zahteval, da se to zapiše v zapisnik, sem dobil odgovor, da se naj takoj odstranim iz volivnega lokala, sicer da me odstrani z orožniki. Vzel sem svoje listine in hitel po namestnika Orožima Franca, ki sem ga dobil blizu gasilnega doma. To je bilo že ob devetih dopoldne.

Uradno sestavljeni zapisnik o tem ugotavlja sledeče:

Po ponovnem vmešavanju predstavnika Rančigajevje liste g. Muhovica v volivno poslovanje, zlasti s trditvijo, da je rabil predsednik volivnega odbora v opozorilu na volivce, izraze: »državna« in »protidržavna lista«, je odredil volivni odbor, da se imenovana predstavnik izključi ter mora isti volivni lokal takoj zapustiti.

čene od orožarjev puške in razno drugo orožje. V zahvalo za takoj izplačana naročila je žel stari gospod pikre opazke na račun lahkovernosti, ker se je dal pretentati od pretepaškega Veržejca in še svoje župljane goni na brezmiselno delo. Veržejci niso mogli potegniti nikogar drugega z vojno nevarnostjo, so pač Šmiklavčane, ki so telebasti rovtarji in hvala Bogu, da samo gledajo Mursko polje!

Nič boljše se ni godilo župniku in Ropošu kakor očaku Noetu. Tudi on je zbiral ter vezal barko in je bril tedanji izprijeni svet norca iz brodograditelja.

Nikakor ne smemo misliti, da bi se bili lotili Šmiklavčani pri tolikem posmihanju od vseh strani z navdušenjem kopanja rovov, nametavanja nasipov, opletanja jarkov s šibjem ter izgrebanjem podzemeljskih shramb za: smodnik, smolo, orožje ter živila. Delali so iz uslužnosti do cenjenega gospoda župnika ter Vide. Revnejši so lepo zaslužili ob pomanjkanju dela na pozno jesen pri hrani in zadostni pijači.

Jarki so se poglabljali krog cerkve, nasipi dvigali. Glavne točke iz zemlje nametanih in zbuntanih utrdb so bile med seboj zvezane s poprečnimi dohod-

nimi grabami. Za nasipom po vsaki strani hriba se je morala umakniti vinska trta prikritim volčjim jamam, katere so nabili z navzgor zaostrenimi koli. Takele naprave so bile za napadalce pri nepazljivosti presneto nevarne. Zvozili so za nasipe velike kupe slame in čebelne panje iz cele župnije.

Ob koncu leta 1703. je priganjal gospod Stariha k delu. Stari veržejski »hauptman« si je bil prišel ogledat obrambne utrdbe. Klel se je na krščeno dušo, da je videl cela krdela Krucev, ki vršijo dobro preračunane priprave za vpad. Tokrat bodo vdrli v Medžimurje in od tam se bodo razpredli po Murskem polju in še dalje. Madžarska je izčrpana, da opustošena vsled neprestanih prask z Avstrijo. Krucevska krdela se nameravajo založiti z vsem potrebnim na račun Slovencev. Starec je napovedoval prebridko istino, katero je poslušnil le Šmiklavž na župnikov pritisk.

(Dalje sledi.)

Širite „Slov. gospodarja“!

in je imel na vesti tri življenja iz pohlepa po denarju. Sarret se je imenoval s pravim italijanskim imenom Sarriani in je izvršil zločine s pomočjo dveh bavarskih Nemk, sester Schmidt, na kateri je hotel pri obravnavi zvaliti vso težo krivde. Sodišče je pa spoznalo advokata kot glavnega krivca in ga obsodilo na obglavljenje. Sarret je tajil do zadnjega krivdo in še pod giljotino je trdil, da je on žrtev pravne pomote. Njegova zadržanja želja je bila obnova procesa, da bi se na ta način obvarovalo njegove otroke sramote, da je končal njih oče pod rabiljevo roko.

Pred tem pa je bil sestavljen zapisnik, ki ugotavlja, da je Muhovic kot predstavnik Rančigajevе liste protizakonito pristopil k mizi volivnega odbora, da bi kontroliral pravičen potek glasovanja. Predsednik ga je pozval k redu in pripomnil, da je ta opomin prvi in zadnji.

S tem svojim postopkom je volivni odbor prekršil predpis par. 34 zakona o občinah, ki jasno določa, da imajo predstavniki kandidatnih list pravico prisostvovati poslovanju volivnega odbora in podajati pripombe. Te pravice mu volivni odbor ne bi smel krati tudi v primeru, če bi se posamezne njegove pripombe pokazale kot neutemeljene. S to kršitvijo pravice predstavnika Rančigajevе liste so pa obenem volivni akti izgubili enega glavnih zakonskih pogojev verodostojnosti.

Pritožitelj nadalje trdi, da sta morala predstavnika Rančigajevе liste in njegov namestnik sedeti pri precej oddaljeni mizi, ne da bi bila smela hoditi gledat, kako se vodi glasovalni seznam (to je splošni in posebna seznama za poedine kandidatne liste), dočim je predstavnik nasprotnе liste sedel poleg mize, pri kateri je posloval volivni odbor in je tako imel ves vpogled v volivne spise.

O tem so bili zaslišani predsednik in člani volivnega odbora. Po izpovedbi predsednika Zemljiča je predsednik Rančigajevе liste s svojega mesta vpisovanju glasov lahko sledil in lahko točno videl, v kateri seznam se je glas vpisal in to tem bolj, ker sta člana volivnega odbora vodila vsak po en zapisnik za poedine liste oddanih glasov, dočim je tajnik vodil splošni glasovalni seznam. To vpisovanje se je vršilo na ta način, da se je oddani glas vpisal najprej v vpisnik za določeno listo, potem pa se je ta vpisnik oddal tajniku, da je ime vpisal še v splošni glasovalni seznam.

Člana volivnega odbora Praznik Ignac in Turnšek Maks pa sta tozadevno izpovedala, da se je predstavnik Rančigajevе liste takoj s početka pritoževal, češ, da se z njegovega mesta nič ne vidi in da hoče imeti mesto bližje pri mizi volivnega odbora. Predsednik komisije pa je odgovoril, da ostane pri tem, kakor je odredil in da se mora predstavnik pokoravati njegovim odredbam. Po mnenju Praznika Ignacija predstavnik Rančigajevе liste s svojega mesta ni mogel slediti vpisovanju oddanih glasov. Obe priči tudi trdita, da se je vpisovanje oddanih glasov vršilo isto časa in sicer tako, da je prvotno vodil vse vpisnike tajnik, pozneje je pa oboje vpisnika za poedine kandidatne liste oddanih glasov prevzel na odredbo predsednika član volivnega odbora (priča Turnšek). Obe priči tudi izpovesta, da predsednik (razven enkrat) ni dovolil predstavniku Rančigajevе liste, da bi hodil gledat k mizi volivnega odbora, kako se vpisujejo oddani glasovi, in mu je celo zagrozil, da ga bo izključil, če ne bo ostal na svojem mestu.

Upravno sodišče ni imelo pomislekov glede verodostojnosti izpovedb priča Praznika in Turnšeka, osobito, ker sta oboje glasovala za nasprotno listo in torej nista pristaša pritožitelja. Iz njunih izpovedb in iz uradnih spisov pa izvira: 1. da predstavnik Rančigajevе liste ni smel zapuščati svojega mesta zaradi vpogleda volivnih vpisnikov; 2. da s svojega mesta ni mogel slediti vpisovanju glasov, kar se ni vršilo na način, kakor je to opisal predsednik volivnega odbora. Pri tem je treba še vpoštevati še okolnost, da je predstavnik Rančigajevе liste sedel tako, da mu je vse

vpisnike pri mizi volivnega odbora zakrival tajnik Derča, ki je sedel v sredi s hrbtom obrnjen proti predstavniku Rančigajevе liste in mu tako zakrival tudi prostor pri mizi, kjer je vodil Turnšek oboje vpisnika za poedine kandidatne liste oddanih glasov. Iz skice, ki je priložena zapisniku o zaslišanju pred sednika Zemljiča, je dalje še razvidno, da so volivci prihajali do predsednika, ki je sedel tako, da je tudi vsak volivec pred njim oviral pregled predstavniku Rančigajevе liste.

Tako postopanje volivnega odbora ni v zakonu osnovano. Po par. 34 zakona o občinah bi predstavniku priznana pravica prisostvovanja izgubila vsak smisel, če bi s to pravico prisostvovanja ne bila združena tudi pravica in možnost nadzorovanja volivnega postopka. Pravica nadzorovanja se more izvajati na več načinov: 1. z nadzorovanjem zapisničarjev pri vpisovanju oddanih glasov v glasovalne sezname; 2. z beleženjem oddanih glasov po predstavnikih. Prvi način je sigurnejši od drugega, ker se tiče neposredno sestavljanja uradnih spisov, dočim se dobi pri drugem načinu nadzorovanja samo dokazno sredstvo. Brez dvoma je tedaj važno, da ima predstavnik možnost vpogleda v glasovalne vpisnike; sme pa vsekakor poleg tega tudi beležiti oddane glasove. Če mu volivni odbor ne dovolj enega od navedenih načinov kontrole ali celo obeh in če predstavnik osporava uradno ugotovljeni rezultat volitev, se poslovanju odbora ne more več priznati popolna verodostojnost.

Tak primer je tukaj podan. Iz zgoraj navedenega je razvidno, da med glasovanjem predstavnik Rančigajevе liste ni smel kontrolirati vpisovanja glasov. Pa tudi ob koncu glasovanja se mu je ta pravica odrekla.

Po izjavi Orožima Franca, namestnika predstavnika Rančigajevе liste, je predsednik volivnega odbora ob koncu glasovanja razglasil, da je glasovalo 234 volivcev, od teh za Hočevarjevo listo 118, za Rančigajevо listo pa 115. Ker so bili ti podatki povsem nasprotni njegovim zapisnikom, je hotel, da se ugotovi, odkod razlika. Predsednik volivnega odbora pa mu je odgovoril, da za takšno ugotovitev ni časa.

To izjavo v bistvu potrdijo vsi člani volivnega odbora. Predsednik Zemljič kot priča tozadevno izpove: Njegovo (Orožimovo) zahtevo, da se naj stavi v zapisnik (da se uradna ugotovitev ne vjema z Orožimovimi zapisniki) in da se naj njegovi zapisniki primerjajo s podatki v uradnih glasovalnih seznamih, je odklonil, ker so bile volitve že končane.

Tudi v tem pogledu postopanje volivnega odbora ni bilo pravilno. Po par. 34 zakona o občinah v zvezi s par. 26 banovinske volivne uredbe sme predstavnik kandidatne liste prisostvovati poslovanju volivnega odbora ter staviti pripombe prav do časa, ko se zaključijo končni zapisnik o izidu volitev. Zahteva Fr. Orožima je bila tedaj upravičena, zlasti še z ozirom na dejstvo, da v teku volivnega postopanja ni imel možnosti kontrole nad poslovanjem volivnega odbora.

Radi navedenih razlogov je bilo odločiti, kakor je zgoraj izrečeno.

Celje, dne 22. februarja 1934.

Ob skrivnostni Amaconki.

Belem (Para), Brazilija,
Collegio do Carmo,
12. januarja 1934.

Obljuba dolg dela! Pri svojem odpotovanju sem obljubil takojšnje obvesti-

lo o svojem prihodu. Ker mi je znano, kako čakajo dragi prijatelji in znanci po lepem zelenem Medmurju: na Gibini, na Šafarskem, v Razkrižju, v Štrigovi, v Selnici, v Murski Soboti, na Logu, v Sevnici ob Savi itd., prosim dragega »Slovenskega gospodarja«, naj jim ponese moje prve mile pozdrave preko daljnega Oceana v njih hiše in domovja.

Ko sem odpotoval dne 11. decembra rano iz Murske Sobotе preko Ljutome-
ra proti Ljubljani, so se mi oči vedno in vedno obračale proti znanim milim goricam štrigovskim in težko mi je bilo slovo, saj sem tamkaj pustil pozorišče svojega dela, svoje znance in prijatelje, da pohitim tja preko morja, da ponesem glas domovine tamkajšnjim rojakom ter tako izpolnim svoje poslanstvo. Iz Ljubljane proti Trstu me je spremljal piš in metež snega, ki je dalje proti Trstu naraščal v pravi snežni orkan. Proti Rakeku in Postojni je sneg zapadel do 40 cm visoko. Imeli smo dokaj zamude. Stroj je sopihal, znana kraška burja je razsajala, da bi človek mislil, da bo konec sveta. Na postaji v Trstu sem moral čakati dobri dve uri, predno sem se upal nastopiti pot v salezijanski zavod, da tamkaj prenočim. Vlak iz Gorice pa sploh ni mogel v mesto radi zameta, ki ga je blokiral na tiru.

V zavodu so me prijazno sprejeli in od tamkaj sem se vkrcal v četrtek 14. decembra s štirimi sobratmi na krasen in udoben urejen parnik »Neptunia« Kosuličevе družbe. Radi burje pa je tudi parnikov odhod se zakasnil za 4 ure. Popoldne nekako ob drugi uri pa smo vendar odpotovali. Radi zamude smo prišli v Split ponoči. Tu so vstopili mnogi potniki iz Banata, iz Rume in iz Dalmacije. Nekaj nemških rodbin se je selilo v Sao Paolo, nekaj v Buenos Aires, veliko Poljakov do Curytybe v Braziliji in v Argentino. Istotako je bilo tudi mnogo katoliških Armenov iz Sirije, ki so potovali v Brazilijo. Imel sem zelo prijetno družbo. V Neapolju so vstopili ostali naši sobratje, ki so potovali deloma v Patagonijo, deloma pa v severno Brazilijo. Bilo nas je na krovu med ostalimi in razen domačega ladjinega kaplana še 5 duhovnikov. Ker imajo Kosuličevi parniki lepo urejeno kapelico, smo lahko vsak dan darovali sv. mašo. Le tu in tam je koga pograbila morska bolezen, da ni mogel maševati. Zelo razburkano je bilo morje med Neapoljem in Mesino, še hujše pa je razgrajal vihar tja proti Gibraltarju. Med Alžirjem in Gibraltarjem je bilo zelo mirno, samo škoda, da nismo mogli mnogo občudovati afriške obali, ker je bilo po noči. Atlasko pogorje in sploh vse ozemlje je bilo pokrito s snegom in občutili smo mrzlo ozračje skoraj do ravnika. Dolgo časa smo še mogli občudovati afriško-maroko obalo, dokler se končno nismo za vedno odtrgali od suhe zemlje in objela nas je neskončnost vodne ravnine.

Sveti večer smo že obhajali blizu južnoameriške obale. Ob polnoči je bila sv. maša za vse potnike in moštvo v salonu III. razreda. Naši kleriki pod